

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez pocztu: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztu: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacje są wolne od opłaty pocztowej.

Cześć urzędowa.

Lwów, 9. lutego. Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższym postanowieniem z d. 7. b. m. odroczyć sejm krajowy dla Królestw Galicyi i Lodoweryi i Wielkiego księstwa Krakowskiego do końca lutego 1863.

(Ofiary na pogorzalców.)

Na wsparcie dotkniętych pożarem mieszkańców *Bahorodczan* zebrano w drodze składek: W powiecie *Oleskim* 12 zł. 85 c., a w powiecie *Brzozowskim* 36 zł. 26 c. w. a.

Zaś na pogorzalców *Zabłotowa* złożono w obwodzie *Kołomyjskim* po dzień 4. b. m. 617 zł. 39 c. w. a. i 3 ewancygiery w srebrze gotówką, a oprócz tego w naturaliach i kilkadziesiąt korcy kukurudzy, mąki kukurudzianej, żyta, jęczmienia i fasoli.

C. k. komisya krajowa do spraw osobowych mieszanych urzędów powiatowych w okręgu lwowskiego wyższego sądu krajowego mianowała prowizorycznie adjuńka sądowego *Jana Baranowskiego* adjuńkiem powiatowym.

(Z urzędowej części *Gazety wiedeńskiej*.)

Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższym pismem gabinetowym z 1. lutego r. b. nadać najlaskawiej Swoim szambelanom: dziedzicznemu członkowi izby panów, niższo-austriackiemu Marszałkowi krajowemu i majorowi w c. k. armii *Józefowi księciu Colloredo-Mannsfeld*, dziedzicznemu członkowi izby panów *Kamiłowi księciu Starhemberg* i dożywotniemu członkowi izby panów *Karolowi księciu Jabłonowskiemu* godność rzeczywistego tajnego rady z opuszczeniem tax.

Rozporządzenie ministra policyi z 24. stycznia 1863, ważne dla całego państwa, a znoszące dotychczasowe ograniczenie w nabywaniu zagranicznych żydowskich i hebrejskich ksiązek do nabożeństwa i religijnych, tudzież ksiązek iliryjskich i wołoskich.

Rozporządzenie z 25. stycznia 1852, wydane przez byłe ministerstwo spraw wewnętrznych, naówczas najwyższą władzę polityczną i prasową, ogłoszone w Powszechnym Dzienniku rządowym i ustaw państwa (zeszyt VII. nr. 29), ważne dla całego państwa, na mocy którego przywóz zagranicznych żydowskich i hebrajskich ksiązek do nabożeństwa i religijnych, tudzież ksiązek iliryjskich i wołoskich w całym obrębie państwa austriackiego, był dozwolony jedynie za wyłączeniem przyzwoleniem odnośnych namiestnictw i prezydentów krajowych, znosi się na mocy najwyższego postanowienia z 18. stycznia 1863.

Mecsery m. p.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z 27. stycznia 1862, ważne dla wszystkich krajów koronnych, względem podwyższenia najwyższej kwoty przekazów pocztowych z 50 zł. na 100 zł.

Od 15. lutego 1863 zaczawszy w urzędach pocztowych mogą być oddawane przesyłki z przekazami pocztowymi aż do wysokości stu zł. w. a.

Prowizya od przekazów wynosi od 50 zł. na dół za każde dwa zł., tudzież za każdą kwotę mniejszą jak dwa zł. jeden krajcar nowy.

Hr. Wickenburg m. p.

Rozporządzenie ministerstwa finansów z 31. stycznia 1863, ważne dla całego państwa, względem wymiany popsutych blankietów na promesy.

Wymiana popsutych blankietów na promesy, w których dzień ciągnięcia jest podany, może mieć miejsce tylko pod warunkiem, że w blankietach czystych, które mają być otrzymane, tenże sam dzień ciągnięcia urzędowo wpisany będzie.

Plener m. p.

Cześć nieurzędowa.

Monarchia Austriacka.

(*Posiedzenie izby handlowo-przemysłowej.*)

Lwów, 8. lutego. Drugie nadzwyczajne posiedzenie izby handlowo-przemysłowej odbyło się dnia 17. stycznia b. r. pod przewodnictwem prezesa izby pana *Józefa Breuera*.

Po przeczytaniu protokołu z nadzwyczajnego posiedzenia z d. 15. stycznia b. r., wezwał przewodniczący zgromadzenie, ażeby przystąpiło do szczegółowego rozbioru pojedynczych paragrafów, wygotowanego przez wysoki rząd projektu do prawa wodnego.

Izba jednak nie wchodząc w szczegółowy rozbiór, uchwaliła na przedłożony już dawniej wniosek członka izby p. *Edwarda Wintarza*, by wysokiemu c. k. Namiestnictwu w ten sposób odpowie-

dzieć, że izba zgadza się w zasadzie z wygotowanym przez wysoki rząd projektem do prawa wodnego; uwzględniając jednak wyłączne stosunki, w jakich się kraj nasz znajduje, umocowała delegata swego, by przynależnej komisji przedłożył potrzebne wnioski do zmian, jakie ze względu na stosunki krajowe koniecznie są potrzebne.

Nareszcie uchwaliła izba na propozycję wiceprezesa izby p. *Karola Pietscha*, do komisji w celu obrad nad projektem do prawa wodnego w c. k. namiestnictwie zebrać się mającej, delegować prezesa izby pana *Józefa Breuera*, dając mu na zastępcę w osobie członka izby p. *Józefa Engla*.

Członek izby pan *Joachim Hochfeld* postawił następujący umotywowany wniosek:

W kraju naszym stanowi przemysł i wywóz produktów surowych, w które obfitujemy, jedyne źródło bogactwa krajowego; powinno więc nam zależeć na tem, byśmy produkta nasze jak najwięcej za granicę wywozić mogli, ponieważ tylko tym jedynym sposobem możemy pieniądze do kraju sprowadzać. Od niejakiego jednak czasu podupadł u nas handel zbożowy, brak nam wszelkich zamówień z zagranicy, a przemysłowcy zagraniczni, którzy dawniej zboże u nas zakupywali, sprowadzają teraz zboże z kąd innąd. Zbieg różnych okoliczności spowodził tę stagnację w handlu naszym, z tych najważniejsze są: zapełnienie targów europejskich zbożem z Ameryki sprowadzanem, i poprawienie się waluty. Dawniej bowiem kupcy zagraniczni zakupywali chętnie u nas zboże, bo srebro ich miało u nas większą wartość; dziś zaś, przez poprawienie się waluty ustala ta zachęta, natomiast wiele innych okoliczności utrudza wywóz zboża.

Szczególnie zaś nie można pominąć tej smutnej uwagi, że kolej galicyjska nie stara się wcale o podniesienie handlu krajowego, jak to czynią inne koleje, szczególnie zaś kolej północna, zachęcając kupców zagranicznych przez stosowne ułatwienia i pewne procentowe spuszczenie z ceny przy wywozie produktów krajowych w większej ilości.

Ta niestaranność kolei galicyjskiej o podniesienie handlu krajowego tem bardziej uderza, że kolej galicyjska dla przywozu w większych ilościach wyrobów zagranicznych, pewne procentowe popuszczenie z ceny pozwoliła.

Zwazywszy więc, że kolej galicyjska nie powinna być tylko środkiem do połączenia wschodu z zachodem i służyć jedynie ku temu, by kraj nasz, już i tak ubogi, zapełniać wyrobami zagranicznymi; lecz że jej powinno, już w własnym interesie zależeć na tem, by także i wywóz produktów krajowych ile możności ułatwiać; zwazywszy dalej, że handel zbożowy na teraz tylko przez stosowne ułatwienia przy wywozie ożywiony być może; raczy izba zrobić w tej mierze do zarządu kolei Karola Ludwika stosowne przedstawienie, i prosić:

1. By kolej galicyjska pozwoliła przy wywozie zboża w większych ilościach na pewne procentowe opuszczenie z ceny, które sama oznaczyć zechce.

2. By od zboża należytości magazynowe dopiero od piątego dnia pobierane były, wyjąwszy, jeżeli zboże za granicę wywiezione zostanie.

Wniosek ten został poparty przez prezesa izby pana *Józefa Breuera* i wielu innych członków. Izba uchwaliła zrobić stosowne przedstawienie wprost do zarządu c. k. kolei galicyjskiej Karola Ludwika, tudzież prosić wysokie c. k. ministerstwo handlu o poparcie tegoż przedstawienia.

Na koniec na wniosek członka izby p. *Goldmanna* wyznaczyła izba komisję, która ma przedstawić wszelkie uciążliwe niedogodności, jakie dla handlu z ogłoszonego na rok 1863 prawa o należytościach stęplowych z dnia 13. grudnia 1863 wynikają; by izba w celu usunięcia tych niedogodności na przyszłość mogła stosowne kroki poczynić.

Stanisławów, 3. lutego. (*Stowarzyszenie ku wsparciu chorych — Rada gminna. — Teatr.*)

Od roku 1858 istnieje tu stowarzyszenie, którego celem jest członkom tegoż w razie choroby udzielać pomoc lekarską, lekarstwa i zapomogę tygodniową w kwocie 2 zł. przez 6 tygodni choroby, nareszcie sprawić pogrzeby zmarłym członkom. Chociaż członkowie bardzo małe wkładki udzielać mają, liczba ich jest stosunkowo tak nieznaczna, że stowarzyszenie musiało opętać wydatki z kapitału zakładowego. Dla powiększenia funduszów postanowiono się o pozwolenie urządzenia loteryi fantowej w połączeniu z wieczorem muzykalnym lub teatrem.

Do 12. b. m. obchodzi 58. pułk piechoty liniowej Arcyksięcia Stefana 100letnią rocznicę swego istnienia; w tym dniu więc będzie parada kościelna, kazanie, a po paradzie bal w kasynie, na który zaproszono naczelników władz, radę gminną i inne znakomości. Wieczorem będzie w koszarach bal dla wojska. Drugi właściciel tego pułku fml. baron Henikstein znaczną sumę przestał darem dla pułku, z okazji tej uroczystości.

Namiestnictwo nie zatwierdziło wyborów uzupełniających do miejskiej rady gminnej, a to z przyczyny, że wielu z wybranych nie posiadało prawa obywatelstwa w Stanisławowie. Nowe wybory rozpisano na dzień 16go b. m.

Teatr p. Miłaszewskiego ma tu zabawić do przyszłego poniedziałku. Publiczność nie okazuje dla niego wielkiego współczucia. Trudno pojąć, dlaczego okazują się obojętnymi ci, którym zależy na utrzymaniu polskiego teatru. Dnia 28go b. m. spaliło się w Uhrynówie, pół mili od Stanisławowa, kilka budynków mieszkalnych.

(Werbunek.)

Z Krakowa donoszą do *G. C. aus Oes.*, że obwieszczenie policyjne z 4. b. względem werbowania młodych ludzi z Galicji do szeregów powstańczych w Królestwie Polskiem, sprawiło pożądany skutek. Werbowanie w części ustało, w części zostało wstrzymane przez władze. Ludność krakowska zachowuje się w ogóle lojalnie. Granica rosyjsko-polska jest ogołociona z wszelkiej strazy, co sprzyja niemało przemysłowi towarów na rzecz powstańców, w czem pośredniczą głównie żydzi krakowscy. Z Krakowa wydaliło się siedmiu ostawionych złodziei kieszeniowych, aby się przyłączyli do powstańców. Telegrafy w całym Królestwie są w wielu miejscach popsute.

Wiedeń, 7. lutego. (Nowiny dworu. — Komisya mężów zawodu węgłu zarazy bydła.)

Jego c. k. Apostolska Mość udzielał przedwczoraj zrana przez kilka godzin audyencyi, i przyjmował między innymi kardynała prymasa *Scitowskiego*, kanclerza nadwornego hr. *Forgacha*, nadzupna fiumeńskiego *Smaicha* i prałatów ołomuńskich barona *Königsbrunn* i *Roberta* hr. *Lichnowskiego*.

Na przedwczorajszym balu dworskim byli obecni Najjaś. Państwo i wszyscy przebywający w Wiedniu Arcyksiężka i Arcyksiężniczka. Ich Mość Cesarstwo przybyli o godzinie 9, tańczono do 12tej, potem dawano herbatę, a później znowu nastąpiły tańce. Jej Mość Cesarzowa była w sukni białej jedwabnej z fryzurą Rococo i świeżemi kwiatami we włosach. Pomiędzy zaproszonymi gośćmi byli także minister stanu pan *Schmerling* i kanclerz nadworny hrabia *Forgach*.

Komisya mężów zawodu obradująca w ministerjum handlu nad kwestyą zarazy na bydło, już na poprzednich konferencyach swoich powzięła przekonanie, że istniejące w Austrii rozporządzenia prawa względem powstrzymania szerzącej się zarazy są zupełnie dobre, i że jedynie niedokładne ich wypełnianie stoi na przeszkodzie powstrzymaniu tejże. Przyczyną zaś tego, jak twierdzi wielu członków komisji, jest po części nierozgarnienie mieszkańców, po części brak należyte wykształconych ludzi zawodu. Komisya celem bliższego rozważenia, jakich środków w tym względzie chwycić się należy, podzieliła się na trzy komitety, z których pierwszy ma zająć się obmyśleniem sposobów szybkiego stłumienia zarazy, drugi środkami prewencyjnymi celem uniknięcia nowego wybuchu, przedewszystkiem więc systemem kwarantanny i kontumacyi. Trzeci komitet będzie obradował nad uorganizowaniem weterynarzy w całym państwie odpowiednio rozdzielić się mających, tudzież nad uzupełnieniem i udoskonaleniem instytutów weterynarskich. Wszystkie te trzy komitety rozpoczęły już obrady.

Anglia.

Londyn, 5. lutego. (Posiedzenie parlamentu.)

Depesza telegraficzna (w nocy) donosi: W izbie wyższej następcą tronu zajął miejsce między panami. Derby pochwała neutralność względem Ameryki, ubolewa, że rząd francuski odrzucił prozycyę pośrednictwa, twierdzi, że uznanie południa nie powinno przyjść do skutku, bo Anglia musiałaby w tym razie popierać jego żądania, ale sądzi, że o przywróceniu unii na dawnej podstawie myśleć nie można, nagania w mieszanie się w sprawy duńskie, ponieważ to więcej może zrzucić złego jak dobrego, wysydzia propozycyę *Russella* względem ofiarowania papieżowi schronienia, nagania rząd za milczenie, które zawiodło nadzieje Grecyi względem księcia *Alfreda*, tudzież odstąpienie *Jonii*, zarówno szkodliwe dla interesów Anglii i wysp.

Russell odpowiada: jeżeli rady przyjazne dane Danii i Rzymowi zasługują na nagane, dla czegoż także same postąpienie względem Ameryki miałyby być pożądanem? Danii stosunki względem Szleswiku byłyby daleko pomyślniejsze, gdyby Dania poszła za udzieloną sobie radą. Papież sam zapytywał, czy mógłby mieć w Anglii schronienie na przypadek buntu, a z propozycyą wyłączenia członków trzech opiekuńczych rodzin panujących od tronu greckiego, Anglia wystąpiła najprzód, a odmowę księcia *Alfreda* oznajmiła dopiero po wyłączeniu księcia *Leuchtenberga*. Spełnić życzenie wysp *Jońskich* byłoby rzeczą najroztropniejszą, przyczem uważać należy, że wyspy *Jońskie* nie są integralną częścią Anglii. Nastąpiła krótka narada, poczem adres przyzwolono.

W izbie niższej lord *Palmerston* powitany okłaskami, proponuje adres. Disraeli wysydzia dyplomacyę *Russella* w sprawie rzymskiej, tudzież duńskiej i greckiej. *Palmerston* odpowiada w podobny sposób jak *Russell*. Adres będzie przyjęty bez poprawek.

Morning-Post sądzi, że układy z księciem *Koburgskim* nie są ostatecznie zerwane. Wesele księcia *Walii* odbędzie się 10 marca. Księżna pruska da 28 lutego *Drawing Room*.

Francya.

Paryż, 6. lutego. (Wniesione poprawki do adresu izby deputowanych. — Wiadomości z Meksyku. — Rozprawy nad adresem w izbie deputowanych. — Wiadomości z Kocinchiny.)

Zdaje się, iż rozprawy nad adresem więcej będą ożywione w izbie deputowanych, niżeli w senacie. Pięciu deputowanych opozycyi pp. *Jules Favre*, *Hénon*, *Darimon*, *Picard* i *Emile Ollivier* złożyli poprawki do kilku ustępów projektu, a mianowicie do §. 2. co do polityki ogólnej, w której załą się, iż rząd mówiąc ciągle o wolności, trzyma dziennikarstwo w najzupełniejszej niewoli, zabrania wszelkie działanie indywidualne, wszelką wolną dyskusyę, wszelką niepodległość municypalną. Chwała nam dobrodziejstwa wolności a poniżają nas oświadczeniem, iż sami nie jesteśmy jej godni, kiedy Francya od czasów wielkiej rewolucyi tak często wolność innym ludom zapewniała. Co do ustępu 3go o Meksyku poprawka żąda, ażeby po wyrażeniu najwyższej sympatyi dla wojska walczącego w zabójczym klimacie, dodano, iż sily Francyi nie powinny być zużyte w awanturnych wyprawach, i że to nie zgadza się ani z zasadami, ani z interesem Francyi, żeby mieszała się w to, jakiego rządu lud meksykański pragnie. W ustępie 6tym co do Rzymu i Włoch poprawka twierdzi, że Rzym nie należy ani do Włoch, ani do katolików, lecz do Rzymian samych. Dlatego zajęcie Rzymu powinno ustać, jako przeciwne zasadzie nie wdawania się w obce sprawy. Niepodległość stolicy świętej powinna być zapewniona, lecz sprawa ta jedynie na drodze wolności załatwiona być może. Religia katolicka nie powinna się obawiać stanu rzeczy, w którym kościół, odłączony od państwa, miałby sobie zapewnioną wolność w granicach pospolitego prawa w miejsce konkordatów i innych zakrytych służebności. Poprawka do ustępu 7go żąda zniesienia przepisów kodexu karnego co do znowy robotników, którym przysługiwać powinno prawo wolnego umawiania się z właścicielami fabryk względem płacy i zarobku. Poprawka do ustępu 8go powstaje na pozbawienie miast *Paryza* i *Lugdunu* rad municypalnych przez obywateli wybieranych. W najmniejszej gminie nie mogą być rozpisywane podatki gminne bez zezwolenia rady municypalnej przez mieszkańców wybranej, a w stolicach takich, jak *Paryż* i *Lugdun*, których budżety równają się budżetom państw całych, budżety te ustanawiają rady municypalne dekretem rządowym mianowane. Nakoniec poprawka do ustępu dziewiątego o wyborach mówi, iż lud pozna, że reprezentanci jego wybierani być powinni nie pod wpływem rządu, nad którym kontrolę sprawować mają. Poprawka powstaje na dowolne tworzenie okręgów wyborczych, bez względu na odległości miejscowe, na dowolne wymazywanie wyborców w celu, ażeby obok kandydata rządowego znajdował się zaraz wyborca rządowy. Poprawka więc żąda rewizyi dekretu cesarskiego z dnia 29. grudnia 1862 r., i żąda, ażeby miasto *Paryż* nie tylko nie było pozbawione jednego reprezentanta, ale nadto, ażeby liczba jego reprezentantów odpowiadała zwiększającej się ludności stolicy.

Poprawki te, malujące stan obecny Francyi cesarskiej pod względem prawa publicznego, wywołują żywą zaiste dyskusyę. W obecnym zaś składzie izby deputowanych łatwo przewidzieć można, że ogromną większością odrzucone zostaną.

Wyprawa meksykańska na większe natrafia trudności, jak się zrazu zdawało. Francuzi tam tylko są właściwie panami kraju, gdzie wojsko ich pozycyę zajmuje, gdzieindziej pełno gerillów meksykańskich kraj niszczących i komunikacyę przecinających. Tam-piko zajęło wojsko francuskie bez wyrzutu, lecz dziś gerille meksykańskie napadają na tę pozycyę a nawet pokazują się i pod *Veracruz*, co zmusza wojsko francuskie do ciągłego sił rozdziału. Z tego powodu przyspieszają w portach francuskich nowe do Meksyku przesyłki.

Na dzisiejszem posiedzeniu izby deputowanych odrzucono poprawkę *Juliusza Favre* co do wolności wewnętrznej, po długiej mowie ministra *Baroche* i odpowiedzi deputowanego *Olivier*. *Guyard Delalaine* mówił za Polską, chcąc żeby zwrócono Polakom konstytucyę od *Alexandra I.* udzieloną. *Juliusz Favre* przemawiał także za Polską. Minister *Billault* odpowiedział, iż to nie jest chwila właściwa do rozpoczęcia politycznej dyskusyi. Francya nie utraciła dawnych sympatyi dla Polski, lecz rząd i kraj cały sądzi, iż Polska pod względem autonomii więcej daleko spodziewać się może od wspianolomyślnych i liberalnych uczuć *Cesarza Alexandra*, niżeli od powstania, które kraj cały w nieszczęściu pogrąży.

Na to odrzekł *Juliusz Favre*: Słowa te postawić można obok owego oświadczenia, iż porządek w Warszawie panuje. *Billault* ubolewa nad temi złudnymi podżeganiami. *Favre* zaś zapytał, czyli Francya zawsze po stronie przemocy stać ma? Na co *Billault* odpowiedział, iż rząd cesarski jest zanadto rozumny, ażeby próżnemi mrzonkami podsycać rewolucyjne namiętności, zanadto zaś gorliwie przestrzega godności Francyi, ażeby przed lat 15 w adresach bezsilne protestacye wywoływał. Poczem ustęp 2. adresu przyjęty został.

Pays donosi, iż 17. grudnia wybuchło powstanie w *Kocinchinie*. Francuzi zostali napadnięci w nocy w *Saigon*. Nieprzyjaciel dwadzieścia razy silniejszy od Francuzów weisnął się w warownię, został jednak energicznie odparty. Na wielu punktach wszyscy żołnierze odnieśli rany. Anamici walczyli z niestęchaną śmiałością. 2000 Anamitów po większej części rannych wzięto w niewolę.

Monitor pisze z *Kocinchiny* z dnia 1. stycznia. Ruchy powstańcze spieszenie wstrzymane zostały. Kontradmiral *Bouvard* nie wątpiąc o zupełnem stłumieniu powstania, wpłynął na rząd w *Hue*, domagając się spieszej ratyfikacyi traktatu pokoju.

Niemcy.

Wrocław, 4. lutego. (Rozporządzenie dyrekcyi policyi w Opolu. — Odezwa rządu prowincjonalnego poznańskiego. — Rozprawy izby panów nad adresem. — Oświadczenie rządu bawarskiego w sejmie frankfurckim. — Poseł bawarski opuścił Grecyę. — Odpowiedź Króla pruskiego izbie deputowanych.)

Dziennik urzędowy opolski zamieścił rozporządzenie policyjne treści następującej: §. 1. Kto na własny użytek lub w celach transportu lub handlu fajerwerki, proch i inne ciała eksplodujące w ilości większej jak pięć funtów posiada, przesyła lub odbiera, tudzież kto broń krom potrzeb myślistwa, lub dla własnej obrony posiada, przesyła lub odbiera, winien jest zameldować to w miastach policyi miejscowej, a po wsiach landratowi. §. 2. Meldunek ten obejmować ma ilość, miejsce przechowania i przeznaczenie, tudzież imię i zamieszkanie osoby, od której transporta powyższe odebrano, lub której je przesłano. §. 3. Zbieranie amunicy i broni jest zakazane.

Poznań, 4. lutego. Dzienniki tutejsze zamieściły następujące obwieszczenie: Powstanie wybuchło w Królestwie Polskiem przeciwko prawej władzy zrobiło w kraju ościennym teatr krwawych wypadków, które oburzenie wywołują w skutek okrucieństw przez powstańców popełnionych, z pewnością jednak przewidzieć można, iż niecierpliwi zamiary zgubią tych, którzy w fanatycznym zaślepieniu udział w nich wzięli. Mieszkańcy prowincyi poznańskiej! Możemy ufać, iż spokojność w prowincyi nigdzie naruszona nie będzie. Ręczy za to przywiązanie do prawnego stanu rzeczy, którem przejęta jest większa część mieszkańców prowincyi, czujność organów powołanych do uprzedzenia każdego zamachu na spokojność publiczną, ręczy za to w końcu poczucie obowiązku naszego i władzę, która nam Najjaśniejszy Pan powierzył, a której użyjemy z całą sprężystością w obronie prawa i porządku.

Obawiamy się wszelako, ażeby pojedynczych mieszkańców prowincyi nie namawiano do wzięcia udziału w powstaniu wybuchłem w kraju pogranicznym; udział zaś takowy chociaż tylko pośredni przez publiczne demonstracye, lub wsparcie, przy znanej dążności tegoż powstania, musiałby być uważany jako przekroczenie praw krajowych i pociągnąłby za sobą ciężką karę zdrady kraju.

Obowiązkiem przeto naszym jest ostrzedz każdego przeciwko takowemu udziałowi gwoli temu, zehyśmy zmuszeni nie byli użyć całej surowości prawa przeciwko dzieciom własnego kraju.

Poznań, 1. lutego 1863 r.

Wojenny gubernator poznańskiej prowincyi generał jazdy i dowódca 5go korpusu armii
hr. *Waldersee*.

Naczelnny prezes prowincyi poznańskiej
Horn.

Telegram z Berlina z dn. 5. lutego przyniósł krótki wyciąg z posiedzenia izby panów, na którym toczyły się rozprawy nad adresem. Ministrowie byli przytomni, równie jak i hr. Lippe. Przeciwno adresowi nie było zadnego mowcy zapisanego. Za adresem głównie przemawiali Zedlitz, hr. Krassow, Senft-Pilsach i Waldow-Steinhiwer. W mowach ich zarzucano cały stan rzeczy ludzom nowej ery. Partya demokratyczna ośmiela się poniżyć władzę korony; jest to walka Chrystusa z Antichrystem. Wnet nastąpi chwila, w której trzeba się będzie oświadczyć za Królestwem bez konstytucyi, lub też za konstytucyą bez Królestwa. Tu wybór nie może być wątpliwym. Następnie mówiono o różnicy między miastami a wsiami. Te ostatnie w roku 1813 daleko więcej wojowników dostarczyły, nizeli pierwsze. Kleist Retzow twierdzi, iż obecne położenie wiele ma podobieństwa do roku 1848. Przyjmuje chętnie nazwę feudalności; wierność lenna jest przymiotem dziedzicznym. Spodziewa się, iż izba deputowanych rozwiązana zostanie, lecz w czasie właściwym, jak obłąkanie ustąpi. Potrzeba tylko przeczekać parę miesięcy. Kończy swą mowę wykrzykiem: z Bogiem za Króla i ojczyznę, lecz nie bez Boga za niemiecką Rzeczpospolitą! Brüggemann, Rottberg i hr. Arnim-Boienburg przemawiali w łagodniejszym tonie i radzi uniknąć drażliwych wyrazów. W końcu adres przyjęty został przez obecnych 96 członków i uchwalono, ażeby go trzech prezesów izby doręczyło; ministrowie i członkowie liberalni izby panów uchylili się od głosowania.

Frankfurt, 6 lutego. Na dzisiejszem posiedzeniu sejmku związkowego Bawaryja przystąpiła do oświadczeń Austrii w przedmiocie odrzuconego projektu co do zgromadzenia delegatów.

Monachium, 6. lutego. Gdy zgromadzenie narodowe w Atenach potwierdziło złożenie z tronu Króla Ottona, przeto poseł bawarski opuścił Ateny i oczekiwany jest w Monachium.

Telegram z Berlina z dnia 6go b. m. przyniósł odpowiedź Króla pruskiego na adres izby deputowanych, na posiedzeniu tejże izby przez prezesa Grabowa odczytaną. Odpowiedź ta brzmi jak następuje: „Treść i droga, którą mi adres doręczony został, każą się domyślać, iż izbie zależało na poznaniu własnego mego zdania i własnej mej woli; z tego powodu następuje odpowiedź bez pośrednictwa ministrów. Adres konstatuje głęboką różnicę w zapatrywaniu się, oskarża ministrów o zarząd niekonstytucyjny, bez budżetowy.

Izba wprawdzie odrzuciła wszelkie powątpiewanie o wierności mej konstytucyjnej, lecz znane rozporządzenia rządowe nastąpiły za mojem przyzwoleniem; nie byłbym na nie zezwolił, gdybym nie był przekonany, iż są konstytucyjne. Zarzut ministrom czyniony muszę przeto odeprzeć z całą siłą wewnętrznego przekonania; na uchwałę budżetową izby w przyszłym roku rząd żadną miarą zgodzić się

nie może. Izba przekracza swoją władzę, uważając jednostronne swoje postanowienie jako obowiązujące. Będę ja szanował prawo zezwalania na wydatki, lecz w granicach ustawy zasadniczej. Muszę izbę zrobić na to uważną, iż konstytucyja wymaga zgody trzech czynników władzy. Następnie Król kładzie nacisk na obowiązek dalszego prowadzenia administracyi. W najwyższym stopniu uderzyło Króla zażalenie na brak projektów pojednawczych w obecnem posiedzeniu. Król powtarza oznajmienia mowy tronowej. Zażalenie na adresy lojalności nieprzyjemnie Króla dotknęło; zarzut niepatryotyzmu Król odeprzeć musi, a to tem mocniej, iż wiadomo powszechnie, jakie były odpowiedzi królewskie. Nie było też dostatecznego powodu do zażalenia przeciwko rządowi o nadużyciu władzy, bo co do spraw drukowych i innych sądy same rozstrzygały. Izba uzna granice, które ustawa zasadnicza trzem czynnikom władzy prawodawczej zakreśliła. Król załuje spory zachodzące w zapatrywaniu się, lecz prawa korony i izby panów nie mogą być poświęcane uroszczeniom izby. Król mocne ma postanowienie szanowania prerogatywy korony, bo na tem polega potęga Prus. Dowiodłszy tym sposobem, kończy odpowiedź, iż życzę sobie zgody, oczekuję, iż izba uchylać się od niej nie będzie.“

Odpowiedź królewską przyjęła izba w milczeniu, następnie minister handlu odpowiedział na interpelacyę Raichenheima, iż bankowi pruskiemu nie dano zapewnienia, że w pewnym czasie nowa pożyczka zaciągnięta nie będzie.

Norddeutsche Zeitung zaprzecza wieściom o wystąpieniu z ministeryum hr. Lippe ministra sprawiedliwości.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 5. lutego. (Zamach ny rodzinę Wielopolskiego. — Wyroki na powstańców. — Wypadki powstania.)

Urzędowy *Dzien. pow.* z 4. i 5. b. m. donosi:

Popelnione zostało i przez dni trzy uporeczywie ponawiane usiłowanie otrucia, którego skutki dotknęły naczelnika rządu cywilnego, jego rodzinę i większą część domowników. Przywołani trzej biegli lekarze, uznali jednogodnie, iż dające się widzieć przypadłości spowodowane zostały zadaniem w potrawach atropiny. Działaniem trucizny najmocniej dotknięci zostali, młodszy syn margrabiego i czterej domownicy. Stan zdrowia naczelnika rządu cywilnego i jego rodziny jest dzisiaj, skutkiem szybkiego użycia środków zaradczych, zaspakajający. Poszlakowani o przestępstwo, ujęci i śledztwo na właściwej drodze rozpoczęte zostało.

Skutkiem ustanowienia przy różnych komendach wojskowych sądów wojenno-polowych z prawem doraźnego postępowania względem buntowników ujętych z bronią w rękę, osądzono w mieście Płocku osmnastu, z których dwaj rozstrzelani zostali.

Wedle raportu naczelnika wojennego okręgu Lubelskiego, wczoraj rano, z mocy wyroku sądu doraźnego wojenno-polowego, rozstrzelano czterech buntowników, z pomiędzy ujętych w Lubartowie.

Naczelnik wojskowego okręgu radomskiego, uzupełniając raport poprzednio przysłany o napadzie na 29tą strzelecką rotę pułku smoleńskiego w Bodzentynie, doniósł, że podporucznik Rapp, był zabitym przez znajomego swego księdza Omińskiego, wikaryusza kościoła Bodzentyńskiego.

Wielu księży okolicznych opuściło swe miejsca i znajduje się obecnie w lasach z bandami, niezdoławszy uprowadzić za sobą ludność wiejską.

Fligel-adjutant Jego Cesarskiej Mości pułkownik hrabia Nostitz, zajmujący z powierzonym sobie oddziałem, składającym się z 1000 ludzi (siedm kompanij piechoty, 2 armaty i 15 kozaków), okolice twierdzy Brześcia Litewskiego, dowiedziawszy się, że w mieście Biały zebrano się do 3000 uzbrojonych buntowników, posunął się ku rzeczonemu miastu 20. stycznia (1. lutego) o dziewiątej godzinie rano. Znalazłszy most na rzece Krznie, o dziesięć wiorst od Biały, rozebrany, oddział przeciagnął po lodzie działa i ciężary, a postępując dalej, o godzinie 6-iej wieczorem stanął biwakiem w odległości 3-ech wiorst od miasta, uszedłszy w tym dniu forsownym marszem wiorst 40.

O godzinie 11-iej w nocy, buntownicy rzucili się ze wszech stron na oddział, z zamiarem zniesienia onegoż i zdobycia armat (co następnie zeznali mieszkańcy miasta.) Walka trwała 2 godziny. Rzeni kartaczami, strzałami z ręcznej broni i bagnietami, buntownicy zostali odparci, i w nieładzie rzucili się ku Janowowi, straciwszy w zabitych 42 ludzi. Liczba rannych zapewne była znaczna, lecz buntownicy zdołali zabrać ich z sobą. W wojsku zabito 3 i raniono 15 ludzi.

Z powodu ciemnej nocy, dalsze ściganie nieprzyjaciela było niemożliwe, i dla tego pułkownik hrabia Nostitz rozlokował oddział na biwakach około miasta Biały, a nazajutrz, wszedłszy w stosunki z oddziałem stojącym w Międzyrzeczu, zamierzał przedsięwziąć stanowcze przeciw rozprószonym bandom działania.

Dnia 21-go stycznia, dywizyon pawłogradzkiego pułku huzarów Jego Cesarskiej Mości, w gubernii Augustowskiej około osady Nowa Buda, atakował bandę buntowników i rozprószył ją, przy czem zabito 30 buntowników ujęto 6 ludzi, a w tej liczbie naczelnika bandy, zabrano mnóstwo broni i 4 pudy prochu. Huzarzy stracili 3 w zabitych i 6 w ranionych.

Według urzędowego telegramu z Suwałk, z dnia wczorajszego, wojska zniosły bandę buntowników w okolicach Pilwiszek.

Miasto Węgrów od kilku dni zajęte przez znaczne bandy buntowników, zostało atakowane 22 stycznia (3. lutego) przez oddział

wysłany z Siedlec a złożony z 3-ch kompanij piechoty pułku Kostromskiego i 3-ch szwadronów ułanów smoleńskich z 6 armatami. Po zwyciężonej walce, Węgrów wzięty został; buntownicy zupełnie rozbiti, zostawiwszy na placu boju 150 zabitych i 9 rannych, rzucili się w lasy, w których są ścigani. Ze strony wojska nie było zabitych, jest tylko 4-ch rannych.

Z **Eydkunen** pod d. 1. lutego piszą do *Danz. Ztg.* Rozruchy w Królestwie Polskiem, zdają się przybliżać ku naszej okolicy. Pociąg pospieszny, który odszedł wczoraj z Wirballen do St. Petersburga, przybył do stacji Pilwiszki, ale nie zastał już przelozonego stacji. (Pilwiszki leżą o 7 mil za Wirballen.) Pociąg odjechał ztamtąd, przybył do najbliższej stacji, ale depesza, którą konduktor wyprawił z doniesieniem o swoim przybyciu, nie nadeszła. Telegraf przerwano około północy. Od tego czasu zaden pociąg nie odszedł z Wirballen do Kowna, i zaden tu z Kowna nie przybył. Od dnia dzisiejszego wszyscy kupcy tutejsi zaprzestali wyprawiać towary do Rosyi. Krzyżują się najrozmaitsze pogłoski. Urzędnicy, kupcy, Niemcy, Rosyanie i Polacy uciekają z kosztownościami na terytoryum pruskie. Ludzie, którzy widzieli oddział powstańców co prawdopodobnie zajął Pilwiszki, twierdzą, że oddział ten mógł liczyć około 500 głów. Jeden z niemieckich właścicieli dóbr, u którego byli powstańcy twierdzi, że zabierają tylko broń. Zabrano mu tylko dwóch oficyalistów Polaków i dwa stare karabiny, które ukrył. Niepewność względem zamiarów tego oddziału napętnia postrachem całą okolicę. Urzędnicy rosyjscy uzbroili się, i pomimo stanu oblężenia wolno jest niektórym osobom mieć broń, dla obrony na przypadek napadu. Dla zabezpieczenia dworca kolei w Wirballen przystano tamże 60 żołnierzy pieszych i 8 kozaków.

Depesza telegraficzna z **Krakowa** z 6go b. m. donosi, że dnia tego zajęli i obsadzili powstańcy **Maczki**.

Prócz tego przyniosła jeszcze dzisiejsza poczta następujące wiadomości telegraficzne:

Kraków, 6. lutego. *Dzisiejszy Czas* donosi: Langiewicz rozbił wysłany z Kiele do Suchedniowa oddział wojska, zabrał wiele jeńców, zdobył broń i konie. W Staszowie ogłoszony został 3. b. m. rząd prowizoryczny. Od Kroczyzna aż do Zawichostu rozbrojone zostały stráže graniczne. Rosyanie opuścili Sandomierz. Oddział powstańców w liczbie 2000 opuścił miasto Kazimierz, ale niewiadomo, gdzie się udał.

Kraków, 7. lutego. *Krak. Ztg.* donosi: Według otrzymanych tu wiadomości napadło wczoraj wieczorem 200 powstańców pieszych i 100 konnych na stację kolei żelaznej Granicę, i odeszli ztamtąd o godzinie 11 w nocy z kasami i aparatami telegraficznymi. W Sosnowicach i Modrzejowie byli również powstańcy. Pod Modrzejowem przyszło do walki, w której padło wielu zabitych i rannych, ze strony Rosyan jak mówią 49. Piętnastu rannych Rosyan przywieziono do Mysłowic.

Warszawa, 4. lutego. Wiadomość o potyczce, którą Langiewicz miał stoczyć pod Kołodnem, jest zupełnie zmyślna. — Banda powstańców, która się usadowiła w Węgrowie, miasteczku gubernii lubelskiej, została rozbita i zajęły 3go b. m. wojska rosyjskie Węgrów po zwyciężonej walce. Powstańcy stracili w zabitych i rannych 150 ludzi.

W *Jener. Kor.* czytamy: „Piszą nam od granicy polsko-rosyjskiej: Domyślają się, że pod Łapą, na kolei żelaznej pod Białymstokiem musiała zaślepnąć znaczna potyczka. W Łapach znajduje się żelazna fabryka kolei. Od 8 dni usadowili się tam powstańcy, kuli lancy i leli działa dzień i noc, przezco udało im się uzbroić obficie swój korpus w tamtejszej okolicy. Rząd uwiadomiony o tem wyprawił wreszcie wojsko w to miejsce, i w tej chwili zapewne opuścili już powstańcy tę improwizowaną fabrykę broni. Najlepiej uzbrojonym ma być korpus powstańcy Langiewicza u granicy galicyjskiej; ludzie jego zaopatrzeni są obficie w dubeltówki i rewolwery. W Podlaskiem dowodzi powstańcami jakiś obcy, który nosi przybrane nazwisko *Mucha*.

Dalej pisze ta sama *Jen. Kor.*: „Niektóre doniesienia o wypadkach w Polsce utrzymywały, jakoby rząd rosyjski umyślnie sam przerwał komunikacye. Na dowód przytaczano między innymi, że z Warszawy miał być wysłany jakiś wyższy urzędnik z 10 podwładnymi dla uszkodzenia kolei. Według listu jednakże, który otrzymaliśmy w tym względzie z Warszawy, ma się rzecz wcale inaczej. Pewien urzędnik, który od wielu lat posiadał zupełnie zaufanie naczelnego dyrektora kolei żelaznych w Królestwie, generała inżynierji Kerbecia, opanował pewnego dnia z kilkoma towarzyszymi jedną lokomotywę i użył jej do tego, by uszkodzić kolej w kilku miejscach. Podobne wypadki zdarzały się częściej jeszcze. Tu tylko zapewnić możemy, że rząd dokłada wszelkich starań, by ile możności naprawiać jak najprędzej wszelkie uszkodzenia tak na kolejach jak i na liniach telegraficznych. — Według wiadomości, jakie otrzymaliśmy z Polski, przybył warszawski pociąg do Maczek zamiast 3go dopiero 4. b. m. Wiadomość niesie, że most w Skierniewicach został spalony. Rosyjska straż graniczna, która była skoncentrowana w Maczkach, została razem z komorą przeniesioną do Modrzejowa naprzeciw Mysłowic. Do Mysłowic wkroczyło wojsko pruskie złożone ze szwadronu kawalerji i batalionu piechoty.

Księstwa Naddunajskie.

Bukareszt, 5. lutego. (*Adres izby. — Agitacya.*)

Na wczorajszym posiedzeniu izby nastąpiło odczytanie poprawki do adresu izby podpisanej przez 40 deputowanych, w od-

powiedzi na mowę tronową księcia. Poprawka ta daje przegląd sytuacji kraju od traktatu paryskiego do dnia dzisiejszego, przypomina, że izba, ile razy była powołana rozstrzygać o losach kraju okazała się godną swojej misji, a jeżeli korzyści, które kraj zawdzięcza traktatowi paryskiemu, konwencyi i ostatecznemu zjednoczeniu, nie przyniosły owoców. Jakich należało się spodziewać, przyczyną tego jest, że rząd nie sprzyjał systemowi konstytucyjnemu.

Adres kończy się temi słowy: Bolesnem jest dla nas odżanianie Waszej Wysokości, i świata rany narodu w całej ich nagości. Jednak poczytujemy sobie za powinność jako reprezentanci narodu, jego cierpienia przedstawić tronowi aby wszyscy, to jest Wasza Wysokość, kraj i my mogli nabrać przekonania, że złe stanęło na punkcie kulminacyjnym, aby Wasza Wysokość opuścił drogę szkody dla interesów kraju. Gdy wszystkie władze państwa działają zgodnie, Rumunia zdoła korzystnie przewyciężyć przesilenie, które się w kółko nas przygotowuje, i które ma może zmienić stosunki wschodu. Niech żyje Jego książęca Mość, niech żyje zjednoczony i niepodzielny naród rumuński.

W Belgradzie uwięziono temi dniami na rozkaz rządu tureckiego ajenta nazwiskiem Rici, który miał słowian południowych podburzać do powstania. Znaleziono przy nim papiery, które dowodzą, że działał z polecenia agitatorów włoskich. Rząd serbski uwięził tego ajenta, ale Porta domaga się, aby jego wydano. Z niecierpliwością oczekują wszyscy wypadku tej sprawy, i rezultatów śledztwa.

Turecja.

Konstantynopol, 31. stycznia. (*Najnowsza poczta lewantyńska na Tryest. — Sprawa turecko-montenegrońska.*)

Husni Basza, jenerałny gubernator Saloniki, mienia się na posadę z Akifem Basza, gubernatorem Janiny. Abdul Kerim Basza, kajmakam Omera Baszy, mianowany został komendantem wojsk w Skodarze. W pałacu ambasady austriackiej powstał pożar, ale go spiesznie ugaszono.

W sprawie turecko-czernogórskiej pisze *Jen. Kor. z Austrii* z 6. b. m. „Książę Mikołaj czernogórski, który niezmordowanie przedstawia mocarstwu nie bez przesady krytyczne położenie swoje, obrat za przedmiot najnowszych przedstawień swych budowlę strażnic tureckich. Tymczasem wiadomo, że Porta z przysługującego sobie bez wątpienia prawa w tym względzie, które to prawo wypływa nie tylko z prawno-politycznych stosunków w ogóle, ale także z konwencyi przyjętej przez Księcia Mikołaja, zrobiła tylko jak najmierniejszy i wielce ograniczony użytek. Mianowicie zawiesiła ona budowlę jak tylko wzniesione zostały fortyfikacye niezbędnie potrzebne do zastąpienia gościnnicy wojskowego. Teraz zaś uskarża się Książę, że jeden z obudwu ukończonych fortów stoi po obu stronach (a cheval) turecko-czernogórskiej granicy, jak gdyby Porta nie miała na mocy konwencyi prawa, stawiać swoje fortyfikacye podług upodobania na jakim bądź punkcie, a nawet na samem terytoryum czernogórskiem. Montenegrojni uczyniliby bez wątpienia lepiej, gdyby działali zawsze podług przykładu Mirka, i dla ich interesów byłoby niezawodnie korzystniej, gdyby życzenia swoje popierali albo wprost w Stambule, albo pośrednio w porozumieniu z dyplomacją austriacką.“

Z **Raguzy** donosi depesza telegraficzna z 6. b. m., że rosyjska fregata „Ostobia“ znowu stanęła tam zeszłej nocy na kotwicy.

Kronika.

(Pożar.) W Werchraćcie w obwodzie zloczowskim pogorzało 18. b. m. wieczorem przez nieostrożność sześciu włościan, straciwszy wszystkie budynki mieszkalne i gospodarskie ze sprzętami gospodarskimi, wszystką odzież, cały plon tegoroczny w zbożu, 2 sztuk bydła grubszego i 6 owiec. Władza powiatowa zaniósła do rządu krajowego prośbę o przyzwolenie składki dobrowolnej na pogorzalców.

(Dochody z tytoniu w r. 1862). Według wykazu podanego w piśmie „Austria“ dochody z tytoniu w r. 1862 wynosiły 54,698.719 zł., powiększyły się więc w ciągu jednego roku o 2,229.991 zł. czyli o 4% ponieważ w r. 1861 wynosiły 5,448.145 zł. Konsumeya cygar z fabryk krajowych powiększyła się o 110 milionów sztuk, z czego 36 milionów przypada na Czechy, 29 milionów na Węgry, a 13 milionów na Austryę. Konsumeya cygar zagranicznych zmniejszyła się o 2 miliony sztuk to jest o 18.67% co ma pochodzić z przyczyny wysokich cen tych cygar. Z sprzedaży cygar zagranicznych przypada na Wiedeń przeszło 60%. Konsumeya tytoniu powiększyła się znacznie w Galicyi gdzie palenie z fajek upowszechnia się coraz bardziej. Wywóz z Austrii wynosił 107.831 cetnarów, a to 106.841 cetnarów tytoniu surowego i 1040 cetnarów wyrobów tytoniowych.

(Kobiety urzędnikami na kolei.) Ze względu na oszczędność zaproponowano żonatym urzędnikom kolei żelaznej, aby kobiet uzdolnionych używali do pomocy w służbie. Na linii północnej używają już kobiet do wydawania kart podróźnych. Urzędnicy kolei podczas służby obowiązani są nosić mundury, zachodzi pytanie w jaki sposób kobiety w ich służbie używane, mają być odroźnione.

(Przemysł krynolinowy.) Trudno sobie wyobrazić, jak potężnemu przemysłowi dała początek moda noszenia krynolin. Sprawozdania przysięgłych francuskich z wystawy londyńskiej podają w tym względzie ciekawe cyfry. We Francyi na sprężyny do spodnie rocznie wyrabiają stali około 26,000.000 funtów, w Anglii przeszło 3,000.000 funtów, w innych krajach 1,500.000 funtów, razem 10,500.000 funtów. Sprężyny te okrywane niemi bawelnianami sprzedają się

1 zł. 20 gr. funt., zatem wartość 10,500.000 funt., wynosi 17,300.000 złp. Licząc wartość stali w sztabach po 17 gr: za funt, zużyta na krynoliny stal, miałaby tylko 5,950.000 zł. wartości, nici bawełnianych potrzebnych do obwiązania sprężyn w zwyczajnym czasie na 10,500.000 stali, wynosiłaby 2,100.000 złp. Zatem kiedy surowe materiały kosztują razem 8,050.000 zł., za robotę pozostają 9,450.000 nie licząc jeszcze płacy za ułożenie spodnicy, co także stanowi dość znaczną sumę.

Ostatnie wiadomości.

Lwów, 9. lutego. W *Jener. Kor. z Austrii z 7go b. m.* czytamy następujące zaprzeczenie: Jeden z dzienników pruskich wspomina jako o rzeczy pewnej, że w Warszawie odbywa się konferencja rosyjskich, pruskich i austriackich wyższych oficerów, by ułożyć wspólne środki działania. Tu jednak nie wiedzą nic o tem, by na taką konferencję miała także Austria wysłać pełnomocnika, i istotnie nie ma też Austria żadnego powodu do kroków wojskowych, jak długo w polskiej pogranicznej prowincji państwa nie jest zakłócony spokój i porządek.

Z **Królestwa Polskiego** mamy dziś następujące wiadomości. Dnia 2go b. m. weszli powstańcy pod dowództwem właściciela dóbr Skoturskiego do Sandomierza. Tamtejszy naczelnik powiatowy został natychmiast usunięty, a całą ludność tak chrześcijan jak i żydów wezwano na ratusz dla złożenia przysięgi rządowi prowizorycznemu i uznania prezydenta miasta. Na głównej wieży miasta zatknięto czerwoną chorągiew. Dla proklamowania rządu prowizorycznego wysłali powstańcy 15 ludzi konnych w towarzystwie zakonnika Reformata do Zawichostu, gdzie za ich przybyciem wystąpili mieszczanie natychmiast z bronią w rękę, po największej części z pikami na ulicach. Obecnych tam 30 rosyjskich żołnierzy straży pogranicznej cofnęło się zaraz do Łazek zaklikowskich. Tamtejszy burmistrz mianowany został prezydentem miasta z prawem stanowienia o *życiu i śmierci*; rosyjski naczelnik okręgu celnego Priazników zmuszony został wydać broń i usunięto go od urzędu. Gdy potem mieszczanie pozaciągali straż jako gwardya narodowa, odeszli powstańcy napowrót bez przeszkody do Sandomierza, ponieważ w tej okolicy nie ma wojska rosyjskiego, i tylko w Łazkach zaklikowskich zebrało się do 200 żołnierzy straży pogranicznej. Rosyjski naczelnik okręgu celnego i kilka innych rodzin schronili się na terytorjum austriackie. Ze chłopów w ogóle bardzo mało lub żadnej zgoda nie okazują chęci do udziału w powstaniu, świadczy przykład jednej wsi położonej u granicy obwodu rzeszowskiego, która pytała się organów najbliższej straży finansowej, czy w razie potrzeby dozwolonyby włościanom tamtejszym schronić się z mie-niem swoim na terytorjum galicyjskie; zaś włościanie innej wsi uzbrowili się w kosa, i oświadczyli nawet, że gotowi stawić opór powstańcom. U granicy obwodu zółkiewskiego panuje spokój.

Z **Krakowa** donoszą *Jener. Kor.*, że dnia 5. b. m. rozbił powstańcy na rosyjskiej komorze pogranicznej w *Szycach* (naprzeciw austriackiej komory Modlnicy) znajdujący się tam oddział wojska rosyjskiego. Czterech kozaków, którzy mieli przewieść z komory celnej w Igołomii przeszło 1000 rubli dla sąsiedniego oddziału, pojмали powstańcy i po odebraniu im pieniędzy i broni puścili ich wolno. W Proszowicach zrabowali powstańcy kasę miejską i rekwirowali znajdujące się konie. Właścicielowi dóbr Rulikowskiemu zabrano 68, innemu, Popielowi, 12 koni. Pewnemu właścicielowi dóbr, który uchodził przez granicę, odpręgnięto konie od wozów i zabrano. W nocy z 1. na 2. b. m. napadli i rozbroili powstańcy także straż graniczne w Komarowie, Żabcu i Ratazu, zabrawszy w Żabcu jednego żołnierza, który stawił opór. Prócz tego piszą tej samej *Jener. Kor. z Krakowa*, że dnia 5. b. m. piętnaście osób, czeladzi rzemieślniczej i uczniów techniki opuściło miasto w rozmaitych kierunkach udając się na Krzeszowice i Modlnicę za granicę. W tym samym zamiarze uszło z Podgórze 13 osób z klasy wyrobników i czeladzi rzemieślniczej. Także kilku studentów uniwersytetu krakowskiego udało się do powstańców.

Z **Warszawy** otrzymaliśmy dziś urzędowy *Dzien. Pow.* z 6. lutego. Donosi on, że na dniu 5. b. m. rozbił oddział wojska wysłany z Zamościa jakąś bandę powstańców liczącą 250 ludzi, z których 7 ujęto. Niewiadomo jednak, gdzie zaszła ta potyczka.

O wypadkach w Królestwie mamy następujące depesze telegraficzne:

Warszawa, 6. lutego. Dziś zrana oddział wojska pod wodzą pułkownika Emanowa wyparł z Tomaszowa i rozprószył oddział powstańców, liczący 250 ludzi.

Kraków, 7. lutego. Według doniesień z Mysłowic powstańcy napadli wczoraj wieczorem na Granicę, Sosnowice i Modrzejów, położone na granicy pruskiej. Rosyjanie stracili 49 ludzi w poległych i rannych. Do Mysłowic przewieziono 15 poległych. Z urzędu telegraficznego w Granicy powstańcy zabrali aparat.

Warszawa, 7. lutego. Wczoraj oddział wojska liczący 480 żołnierzy, zniszczył pod Zawuskiem bandę powstańców złożoną z 250 ludzi. Sprawozdania z rady stanu mają być nadal przedkładane Cesarzowi w języku polskim.

Petersburg, 7. lutego. Dzisiejszy *Journal de St. Petersburg* zaprzecza doniesieniom dzienników zagranicznych, że bank państwa zawiesił eskomptowanie i podwyższył stopę procentową, która zawsze wynosiła 5 pre.

Dzisiejszy *Journal de St. Petersburg* donosi: Bandy pod Grodnem, Wirballen i Kaliszem spowodowały rząd wysłać tam

wojsko. W Warszawie skazano na śmierć czterech oficerów, którzy przeszli do powstańców. Jenerał Nostitz wyparł powstańców z Janowa, ciągną przeto ku Bugowi.

Mysłowice, 7. lutego. Około 3 godziny zrana kilku set powstańców przybyło koleją żelazną do Sosnowic, wzięli je szturmem, zabrali kasy i oddalili się koleją żelazną. Rosyjan rannych i kozaków granicznych, którzy przeszli na terytorjum pruskie, odstawiono do Mysłowic.

Z innych wiadomości zagranicznych podajemy dziś dla braku miejsca ważniejsze tylko.

Telegram z **Paryża** z 6. lutego donosi: W izbie deputowanych odbywa się debata nad adresem, Favre Fanger ma świetną mowę względem wojny meksykańskiej. Pierwej podawał rząd jako cel wojny osadzenie obcego księcia, teraz zaś zadość uczynieniu za Szwajcara Jockera, którego postępowanie minister nazwał kradzieżą, a który, gdy się jego oszustwa wykryły, był r. 1862 naturalizowany jako Francuz. Juarez po stracie stolicy będzie prowadził wojnę na prowincyi. Pochód do Orizaby kosztował 104 miliony, aby posunąć się dalej wszystkie skarby Francyi nie wystarczą. Uznaje wojnę meksykańską jako wielki błąd. Druga okupacja Rzymu jest także błędem, jakkolwiek w obronie wielkiej zasady przedsięwzięta. Potępia więc wojnę podjętą na zasadzie błędnej informacji. Billault będzie odpowiadał jutro.

Na sejmie *szwedzkim* toczyła się 4. b. m. zwawa dyskusya nad polityką zewnętrzną, przyczem objawiono sympatyę dla Polski i Danii. Jeden z mówców oświadczył, że izba pokłada zaufanie w rządzie, ale pragnie większej jawności co do zewnętrznych stosunków i współdziałania z państwami konstytucyjnymi drugiego rządu w interesie narodowości i prawa.

W **Berlinie** postanowiła frakcja postępowca dnia 7. b. m. zrobić inicjatywę wniesieniem projektu ustawy względem odpowiedzialności ministrów i obrała komisję z 7 członków do wypracowania tego projektu. Dyskusya nad odpowiedzią Króla na adres izby deputowanych nie skończyła się jeszcze i toczy się poufnie.

Jak zapewnia telegram z **Madrytu** z 6. lutego, żąda Francya, ażeby Hiszpania wysłała napowrót wojska do Kochinchiny, ale Hiszpania postanowiła szanować traktat z Kochinchiną. O'Donnell zachorował. — Zapewniają, że przyjaciele ministerstwa radzą rozwiązać izbę; ale jest jeszcze nadzieja, że nastąpi porozumienie.

W końcu jest jeszcze wiadomość z **Wenecyji** z 3. b. m., że Francuzi wyruszyli już w pochód do Pucbli, a niepewna wieść utrzymuje, że przednia straż Francuzów została pod Pucblą pobita.

Najświeższa pocztą.

Wrocław, 7. lutego. Dzisiejsza *Breslauer Ztg.* donosi z Beuthen d. 6.: Wojsk pruskich zazadano także do Siemanowic, ponieważ siły powstańców pod miastem granicznym Czeladzią pomnażają się. Obiega pogłoska, że pod Lublińcem przedarli się przez granicę pruską.

Warszawa, 5. lutego. Jenerałowi Ramsay odebrano dowództwo nad wojskiem, ponieważ miał być tknięty apopleksją. Następca jego Samukin z Petersburga jest już w drodze.

Berlin, 7. lutego. *Nordd. Ztg.* donosi, że jenerałowie Turr i Mierosławski znajdują się na Wołyniu.

Turyń, 7. lutego. W izbie deputowanych Petrucelli zapowiada interpelację względem sprawy polskiej; ministrowie nie byli obecni, przeto interpelację odłożono. Dyskusya nad budżetem trwa ciągle.

Telegramy Gazety Lwowskiej.

Kraków, 8. lutego. W nocy zbierali się w lesie w Rząsco ochotnicy do obozu powstańców w Ojcowie. 13stu ochotników schwymano.

Kraków, 7. lutego. Powstańcy w sile 200 ludzi pieszych i 100 konnych opuścili Maczki o godzinie 11 w nocy, zabrawszy kasę i aparaty telegraficzne.

Rzeszów, 7. lutego. Jak donosi świadek naoczny: Powstańcy d. 3. lutego pod Wonchockiem, pod wodzą Barona Haidel w sile 6000 ludzi przez wojska rosyjskie pod jeneralem Mark na głowę pobici. 500 chłopów, którzy byli ustawieni w 2 bataliony, złożyli broń za pierwszym strzałem, inni rozprószeni błąkają się po lasach. Rosyjanie spalili Wonchock, Bodzenciu i Suchedniów i posuwają się ku Sandomierzowi.

Rzeszów, 8. lutego. Wczorajsza wiadomość o klęsce powstańców pod Wonchockiem potwierdza się. W Sandomierzu rząd prowizoryczny zawiesił czynności. Przybycia wojsk rosyjskich oczekują tamże co godzina.

Z **Rzeszowa** donoszą nam z dn. 7. b. m. następujące bliższe szczegóły o zajściach pod Suchedniowem i Wąchockiem: Pierwszy atak wojsk rosyjskich na powstańców skoncentrowanych pod Suchedniowem nastąpił w poniedziałek dnia 2. lutego. Miasteczko zostało spalone. 1800 powstańców po największej części chłopów poddało się, miotając przekleństwa na przywódców powstania. Kilkaset zostało zabitych. Dnia 5. przywieziono sześć wozów z rannymi do Opatowa. — Dnia 3. lutego uderzyły wojska rosyjskie na główną siłę powstańców skoncentrowaną pod Wąchockiem pod dowództwem Langiewicza, spaliły magazyny i zapasy i rozprószyły powstańców, którzy się odłąd błąkają bez dowódcy, szukając schronienia. — W dobrach familii Karskich stawili chłopcy czynny opór, gdy ich chcieli wciągnąć do powstania. — Na wiadomość o zajściu pod

Wachockiem, władze powstańcze w Sandomirzu przestały urzędować. Zapowiedziany wszędzie pobór do wojska nie został już przeprowadzony; każdej chwili oczekiwane jest nadejście wojsk rosyjskich.

Spostrzeżenie meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 7. i 8. lutego 1863.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	326.08	+ 4.5	89.9	zachodni sł.	pochmurno
2. god. po poł.	325.24	+ 5.1	83.4	pół.-zach.	"
10. god. wiecz.	324.52	+ 4.9	77.9	zachodni "	"

W nocy deszcz 0.44.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	323.63	+ 5.1	79.9	zachodni mi.	pochmurno
2. god. po poł.	323.72	+ 5.2	80.1	półn.-wsch.	"
10. god. wiecz.	323.32	+ 3.6	88.0	zachodni sl.	deszcz

Ilość deszczu 2.50.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 7. lutego.

Hotel Georga: PP. Brzozowski Karol, z Dobrowlan. — Rozwadowski Erazm, z Hladek. — Raciborski Nap., z Czernelicy. — Hotel europejski: Głowacki Fort., z Dukli. — Dunin Jan, z Głęboczki. — Hotel angielski: Pawliński Karol, adw. kraj., z Sambora. — Hr. Wiesiołowski Fr., z Zółkwi. — Hotel krakowski: Janko Karol, z Kalinkowa. — Pod koleją żelazną: Zbyszewski Wład., z Krzyszczanowic.

Dnia 8. lutego.

Hotel europejski: PP. Wasilewski Wojciech, z Sienkowa. — Wybranowski Celestyn, z Sidorowa — Pawlikowski Miecz., z Medyki. — Przysiecki Karol, z Rokosza.

Do domu zajezdnego nr. 514 1/4: Popowski Józef, z Paryża.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 7. lutego.

PP. Krzeczkowski Bol., do Bronicy. — Wysocki Kaz., do Ostrowa. — Wysocki Florian, do Hrehorowa. — Pińczakowski Stan., do Wybranówki. — Hr. Karnicki Teodor, do Wołezuch. — Droziewicz Alex., dr. med., do Bolechowa. — Hr. Starzyński Bojomir, do Husiatyna.

Dnia 8. lutego.

PP. Zawadzki Nik, do Belzca. — Kosecki Stanisław, do Szaba. — Siarczyński Wojciech, do Zaptowa. — Lipiński Aug., do Urłowa. — Hr. Golejewski Karol, do Krzywego. — Sereadowski Wiktor, do Ostobuża. — Grodzicki Leon, do Bzianki.

TEATR.

Dziś w teatrze polskim: „Radea i córki jego na wydaniu“, komedia w 3. aktach — oraz drugi i ostatni koncert p. Miski Hausera, skrzypka z Węgier.

Dnia 7 lutego 1863 r. wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym lwowskim następujące pięć liczb:

68. 35. 80. 48. 1.

Przyszłe ciągnięcia nastąpią dnia 21. lutego i 7. marca 1863 r.

Kurs lwowski.

Dnia 7. lutego.

	gotówką		towarem	
	zl.	c.	zl.	c.
Dukat holenderski	5	47 1/2	5	54
Dukat cesarski	5	50 1/2	5	57 1/2
Półimperyał zł. rosyjski	9	42 1/2	9	53 1/2
Rubel srebrny rosyjski	1	78 1/2	1	81
Talar pruski	1	71	1	73 1/2
Polski kurant i pięciozłotówka	—	—	—	—
Galic. listy zastawne w. a. za 100 zł.	78	25	78	88
" " m. k. za 100 zł.	82	23	82	85
Galic. obliagacye indemnizacyjne	73	8	73	70
5% Pożyczka narodowa	81	20	82	20
Akeye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	217	25	219	—

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 7 lutego.

Metaliki po 5% za 100 zł. 76.—. Z pożyczki narod. po 5% za 100 zł. 81.90; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Obligacye indemnizacyjne Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Galicyi —; Bukowiny —; Akeye Banku narodowego sztuka 818.—; Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 226.30; niższo-austr. towarzystwa eskontowego —.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 40% za 100 zł. —. Wexlowy. Za 100 zł. południowo-niemieckiej waluty —. Lipsk za 100 talarów —. London za 10 funtów szterl. 115.70. Medyolan za 100 zł. waluty austr. —. Paryż za 100 fr. —. Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5.5 1/10, dukaty ces. pełnej wagi —. korony —, półkorony —. Srebro 114.25.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 6. lutego.

1. Dług publiczny. (Za 100 zł.)

	pien.	towar.
A. Państwa	69.35	69.45
W austr. wal. po 5%	92.40	92.60
" " bez kuponów	81.80	82.—
Zwrotny po 5%	82.—	82.20
Z pożyczki narod. z proc.	—	—
od stycznia do lipca po 5%	75.75	75.85
od kwiet. do paźd. po 5%	76.—	76.20
Z r. 1851 ser. B. po 5%	66.75	67.25
Metaliki po 5%	58.—	58.50
Metaliki z proc. od maja do	43.50	43.75
listopada po 5%	38.—	38.50
dtto. po 4 1/2%	15.20	15.30
dtto. " 4%	—	—
dtto. " 3%	—	—
dtto. " 2 1/2%	—	—
dtto. " 1%	—	—
Przez. do wyl. z r. 1839	151.25	149.50
całe losy	149.—	149.50
Przez. do wyl. z r. 1854	92.25	92.75
piąta część losów	91.60	91.70
Przez. do wyl. z r. 1860	93.30	93.50
po 500 zł.	17.—	17.50
Przez. do wyl. z r. 1860	71.—	71.50
po 100 zł.	66.—	66.—
Renty Como po 42 lir. austr.	57.—	58.—
Wylos. obl. dawn. (po 5%	50.50	51.—
długu państ.	—	—
" 4%	—	—
" 3 1/2%	—	—
" 3%	—	—
Przez. do los. obl.	52.50	—
daw. długu państ.	47.—	48.—
z proc. w kraju	42.—	42.50
" 2%	36.—	37.—
" 1 1/2%	71.—	71.50
dtto. z procent.	65.—	66.—
za granicą	57.—	58.—

B. Krajów koronnych.

Niższej Austrii	87.75	88.—
Wyż. Aust. i Salcb.	84.25	84.75
Czech	86.—	86.50
Morawii	87.25	87.75
Szlaska	87.—	87.50
Syryi	87.50	88.—
Tyrolu	89.—	90.—
Kar., Krainy i Wyb.	85.50	87.—
Węgier	74.70	75.25

2. Stan oblig. domestykaln.

Po 3% za 100 zł.	22.—	24.—
" 2 1/2% " 100 "	18.—	20.—
" 2 1/4% " 100 "	17.—	18.—
" 2% " 100 "	15.—	16.—
" 1 3/4% " 100 "	12.—	14.—

3. Akeye. (Za sztukę.)

Banku narodowego	815.—	817.—
Inst. kred. dla handlu po	225.90	226.—
200 zł. w. a.	663.—	665.—
Niż.-austr. tow. eskont.	1864.—	1866.—
po 500 zł.	234.25	234.50
Półn. kol. po 1000 zł. m. k. 1864.—	154.—	154.50
Tow. kolei żel. państwa po	130.25	130.50
200 zł. m. k. czyli 500 fr.	147.—	—
Kol. Ces. Elzbiety po 200 zł.	270.—	271.—
mon. konw.	217.50	218.—
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis.	—	65.—
po 200 zł. m. k.	119.—	120.—
ditto II. emis. po 200 zł. m. k.	690.—	700.—
Kolej Busthradzka po	175.—	177.—
500 zł. m. k.	—	—
Kolej Aussig.-Ciepl. po	—	—
200 zł. m. k.	—	—
Kol. Bern. Ross. z pierw-	198.—	205.—
szeństwem po 200 zł.	—	—
mon. konw.	—	—

4. Listy zastawne. (za 100 zł.)

Kol. Grac.-Köfl. i Tow.	157.—	159.—
górn. po 200 zł. w. a.	428.—	429.—
Austr. towarz. żegl. par.	241.—	243.—
po 500 zł. m. k.	400.—	402.—
Lloyda w Tryeście po	390.—	395.—
500 zł. m. k.	250.—	255.—
Mostu łącz. w Pesce po	167.75	168.—
500 zł. m. k.	—	—
Tow. młyn. par. w Wied.	—	—
po 500 zł. w. a.	—	—
Powsz. austr. Tow. gaz.	—	—
po 200 zł. w. a.	—	—
Uprzywil. czeska kolej za-	—	—
chodnia po 200 zł. w. a.	—	—

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

Banku (6let. z r. 1857 po 5%	104.25	104.75
narod. (10let. " 1857 po 5%	100.—	100.50
w m. k. (przeznaczone do	91.—	90.25
los. po 5%	—	—
Banku (na 12 m. 5%	—	—
narod. (przezn. do loso-	86.80	87.—
w. a. (wania po 5%	77.50	—
Gal. Tow. kred. w w. a.	—	—
po 4%	—	—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	128.—	129.—
122.50	90.—	90.50
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	87.—	88.—
Kol. półn. po 100 zł. w. a.	81.—	82.—
Kol. Glogn. po 100 zł. m. k.	92.—	93.—
Tow. żeg. par. na Dun.	93.—	94.—
za 100 zł. m. k.	96.75	97.75
Lloyda za 100 zł.	90.90	91.—
Uprzyw. czeska kol. zach.	—	—
po 300 zł. w. a. (w sre-	—	—
brze) za 100 zł.	78.—	78.50
Polud. półn. kolej kom. po	—	—
5% za 100 zł.	—	—
Grac. Köflach. kol. i Tow.	—	—
gór. po 400 zł. w. a. (1000 fr.)	—	—

6. Losy. (za sztukę)

Inst. kred. dla handlu po	133.90	134.10
100 zł. w. a.	99.—	99.75
Tow. żeg. par. na Dun. po	122.—	122.50
100 zł. m. k.	52.—	52.50
Poż. Trye. po 100 zł. m. k.	36.50	37.—
Poż. miasta Budy po	95.—	96.—
40 zł. w. a.	37.25	37.75
Esterhazego po 40 zł. m. k.	38.50	39.—
Salma " 40 " "	36.—	36.50
Palfiego " 40 " "	36.50	37.—
Clarego " 40 " "	21.50	22.—
St. Genois " 40 " "	23.50	24.—
Windischgrätz 20 zł. "	17.—	17.25
Waldsteina 20 "	—	—
Keglevicha 10 "	—	—

Weksle. (Na 3 miesiące.)

Amsterdam za 100 zł. hol	98.75	98.85
Augsburg za 100 zł. w. p. n.	97.80	97.90
Berlin za 100 tal.	—	—
Wrocław za 100 tal.	—	—
Frankfurt za 100 zł. w. p. n.	97.90	98.—
Genua za 100 lir. piem.	86.80	86.90
Hamburg za 100 M. B.	—	—
Lipsk za 100 tal.	—	—
Liwna za 100 lir. tosk.	—	—
London za 10 ft. szt.	115.90	116.—
Lugdun za 100 fr.	—	—
Medyola za 100 lir. wł.	—	—
Marsylia za 100 fr.	45.90	45.90
Paryż za 100 fr.	—	—
Praga za 100 zł. w. a.	—	—
Tryest za 100 zł. w. a.	—	—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—	—

(31 dni po ukazaniu.)

Kurs złota.

Dukaty ces. men.	5.55	5.56
ditto. pełnej wagi	15.80	15.85
Korona	9.27	9.28
20 frankówka	9.55	9.60
Rosyjski imperyał	1.71	1.72
Talar związkowy	114.25	114.50
Srebro	13	50 c.
Kurs korony w c. k. kasach	—	—